

Žeť a ne jeden: úvodní bohoslužby

Převod materiálu

Tomáš Trusina

Pořadí v lekci

1

Cíl

- Děti vstoupí do světa evangelií.
- Děti si uvědomí, že příběhy evangelií směřují k nám a jsou tu pro nás.
- Děti potkají rozmanitost, a přece jednotu evangelijních podání o Ježíši.

Na úvod letošního cyklu nabízíme předlohu pro rodinné bohoslužby. Nejprve vyprávění o evangelistech podle Alexe van Ligtena, dále stručný komentář k možnostem provedení a na závěr možnosti bohoslužebného pořadí. Pokud budete vyprávět v nedělní škole, ponechejte určitě vyprávění, případnou dramatizaci apod. už sobě podle možností své skupiny a spolupracovníků. K dramatizaci můžete využít mládež.

Evangelisté

Bylo jednou jedno dítěátko, a to mělo žetě bratry. Vlastně tu býval ještě jeden, před jejím narozením, nejstarší ze všech. Jeho fotka byla na prádelníku. Všichni ho měli moc rádi a pořád o něm vyprávěli: veselé, krásné příběhy o nejstarším bratru, který už nebyl mezi nimi.

Když se přiblížily její dvanácté narozeniny, zeptal se jí někdo, co by chtěla za dárek.

„Já bych si nejvíc přála,“ ona na to, „takové povídání o mém velkém bráchovi. Něco o tom, jaký vlastně byl.“

Když šla potom večer spát, začali se bratři mezi sebou dohadovat: „Jak na to?“

„Můžete to napsat společně, jako jedno velké povídání,“ řekla jim maminka. „Dát všechny svoje vzpomínky dohromady. Anebo každý sám za sebe, to by bylo takové osobnější.“

„No ale, to by pak bylo žetěkrát to samé?“ ptali se.

„To asi ne,“ povídá tatínek, „něco sice bude stejné, ale nakonec každý z vás určitě napíše docela vlastní příběh.“

A tak se dohodli, že nejdříve si každý sám jenom poznamená všechno, co si pamatuje, a potom si svoje zápisky navzájem porovnají. A pak se uvidí, co z toho bude: jestli to bude jeden velký příběh o jejich velkém bratrovi.

Jenže — když po jednom týdnu dali poznámky dohromady, hned viděli, že takhle to nepůjde. Jejich vzpomínky byly docela osobní: každý z nich přece prožil se svým nejstarším bratrem něco, co ostatním nic neříkalo. Kromě toho měli různou povahu, a to bylo pochopitelné znát i na tom, co o něm vyprávěli. Tak třeba Jan, ten nejmladší, byl vážný, klidný chlapec, tak trochu filosof. Zato Marek, ten pořád někde spěchal. U stolu nikdy v klidu neposeděl a s domácím úkolem byl vždycky hotov jedna dvě. Matouš, ten držel celou rodinu pohromadě. Úplně nejraději sedával u dědečka a babičky a mohl by je poslouchat celé hodiny, když se pustili do vyprávění o starých věcech. A Lukáš, toho zase nejvíc zajímalo, co se děje venku kolem nich. — Rozhodli se tedy, že každý svůj příběh napíše zvlášť.

Kdo byl první hotov? Samozřejmě? Marek! Stačilo mu na to jen pár dní. Ostatní se s tím, chudáci, pořád ještě možili. Vřak to taky nebylo jen tak, popsat všechno úpln? p?esn?. Vždy? se z toho muselo poznat, jaký byl jejich bratr.

„Můžeme si to p?eříst?“ prosili Matouř a Lukáš.

„To se ví,“ povídá Marek. „Ale d?lejte, já to ještě musím p?kn? krasopisn? p?epsat.“

Matouř a Lukáš řetli a moc se jim to líbilo. Hezky to Marek vystihl, jak to bylo s jejich bratrem, a poslední dny jeho života — na tom si dal záležet. Vřechno tam bylo, i to trápení a bolest, kterou prožíval. „No ale, není tam toho moc o tom, jak se p?kn? choval k ostatním lidem,“ všiml si Lukáš, „ani o tom, jak byl malý.“

„Opravdu,“ p?ídal se Matouř, „a já zase napířu víc o tom, odkud byl, jaká byla naše rodina.“

„A co ty, jak jsi vlastn? daleko?“ zeptali se Jana, který jim zrovna nakoukl p?es rameno.

„Já o tom ještě p?emýřlím,“ odpov?d?l. „Vždy? jsem byl tenkrát ještě malý. Nepamatuju si toho tolik jako vy, musím na to jít n?jak jinak. Budu vypráv?t, co pro m? znamenal, jak ovlivnil m?j život.“

Ráno, když byly narozeniny, dostala sest?i?ka t?i balí?ky.

„Nejd?ív m?j, nejd?ív rozbal ten m?j!“ k?i?el Marek. Ale muselo to jít po pořádku, od nejstarřího. Matouřovo povídání vypadalo moc hezky, všichni se divili, jak se mu to povedlo.

„M?la by sis to jednou v klidu p?eříst,“ povídá Matouř sest?i?ce. „Teprve když jsem to začal psát, tak jsem si uv?domil, že náš bratr opravdu pat?il do rodiny. Moc se podobal tátovi a mám? a my se mu taky podobáme. A když posloucháš babi?ku a d?de?ka, je to skoro jako bys slyřela mluvit jeho!“

„A te? já,“ na to Marek. „Tady, podívej. Pro m? taky hodn? znamenal, byl jako takový vzor. A ten poslední týden, na to nikdy nezapomenu.“

Když rozbaloval sv?j balí?ek, vypadl mu z n?ho jeden list papíru.

„Po?kej,“ povídá Marek, „to k tomu taky pat?í. Dopsal jsem to tam, když jsem si p?eřetl, co napsali Matouř a Lukáš.“

Lukáš ke svému povídání p?ídal ještě krátký vzkaz: „Vřechno jsem si to ještě jednou po pořádku srovnal, a vyptával jsem se spousty lidí, a napsal jsem všechno úpln? p?esn?, jak to řlo za sebou. Tohle je jenom první díl. M?žeš si v n?m p?eříst o tom, jak byl dobrý ke všem lidem — hlavn? k t?m, co na tom byli řpatn? anebo se o n? nikdo nestaral. A te? už pracuju na druhém dílu. Tam bude o všem, co s námi bylo dál, když odeřel. To ještě napířu. Vřechno nejlepří!“

A co Jan? Ten dal své sest?e k narozeninám t?i malé obálky. Byly v nich básn?, napsané na krásném, slavnostním papíru.

„Sv?tlo. Život. Láska. To byl náš bratr,“ napsal k tomu. „Tady je n?co z toho, co m? napadlo, když jsem o n? m?emýřlel. Dod?lám to později. Potřebuju na to víc řasu.“

A po mnoha letech — když už byli všichni dosp?lí a m?li vlastní d?ti — se ty řty?i p?íb?hy pořád ještě řetly. Každý m?l jednu kopii a postupn? p?icházeli na to, že to pro n? znamená stále víc a víc — nejen jejich vlastní p?íb?h, ale i p?íb?hy řch ostatních. Jednou se seřli u své sestry, aby si popovídali, a tu se jí zeptali, který ze řty? p?íb?h? se jí nejvíc líbí. Ona na to, že si nem?že vybrat. Že prý jsou všechny stejn? hezké.

„No ale, co kdyby sis opravdu musela vybrat jenom jeden?“ nedali si říct.

„No tak pověz, který dárek byl na tvých dvanáctých narozeninách nejlepší?“

A tak dlouho si ji dobírali a doráželi na ni, až se na ni všechny v kruhu podívala a odpověděla: „Nejlepší bylo, že jste mi tenkrát dali mého Bratra.“

Pro učitele

Tak. Tohle je trochu zajímavější nežli suchý výčet toho, co máte v dŕt (a co už asi beztak víte) o čtyřech evangeliích:

- že Matouš se ve svém evangeliu soustředí na to, že Ježíš je Mesiáš Izraele;
- že pro Marka je charakteristický důraz na Ježíše jako trpícího syna člověka;
- že Lukáš vidí v Ježíšovi hlavně toho, kdo zachraňuje lidi na dně;
- a že Jan nejvíce vyzdvihuje Ježíše jako Božího syna.

V našem vyprávění se dále skrývá několik poznatků z „úvodu do Nového zákona“, totiž:

- že Markovo evangelium bylo sepsáno jako první;
- že Matouš a Lukáš četli (zčásti) Markovo evangelium;
- že Janovo evangelium bylo sepsáno jako poslední;
- že Lukáš napsal své evangelium jako první díl, a Skutky apoštolů jako druhý díl;
- a že závěr Markova evangelia (v některých biblích v závorkách) je převzat z jiných evangelií.

Důležitým východiskem příběhu je i to, že evangelia byla napsána kvůli církvi, aby jí sloužila. Nejsou to referáty o tom, „jak to doopravdy bylo“, ale osobní vyjádření toho, „jaký byl“.

Z vyprávění o evangelistech bychom měli poznat ještě jednu věc — stejnou jako z vyprávění evangelistů — že totiž vyprávěný příběh má být pravdivější a důvěryhodnější nežli sebedoslovnější zpráva o jakékoli události.

Ovšem, každý příběh má taky své hranice. Když umístíme vyprávění o evangelistech a o církvi (jejich sestře) do kontextu rodiny a z Ježíše uděláme velkého bratra, který umřel, podaří se nám sice názorně vysvětlit leccos o tom, jak evangelia vznikala, ale nedostaneme se k tomu nejdůležitějšímu: ke zkušenosti víry, že příběh o Ježíšovi není příběhem o drahém zesnulém, ale „vyprávěním o živém“ (tak se jmenuje jedna kniha E. Schillebeeckxe).

To je to, co v evangeliu slyšíme. To, co nám všichni čtyři evangelisté vypravují, není „něco“ o Ježíši, ale ani „všechno“. Zato nám dali jeho samotného. Poslední slovo má sestra čtyř bratrů, a ta právem říká: evangelisté nám darovali našeho Bratra.

Zdroj: Alex van Ligt, Wegwijzer door de Bijbel

Možnosti zpracování

Text můžete buď vyprávět (pokud možno co nejsoustředněji, postavy můžete případně ilustrovat pomocí *flanelografu*), anebo ho můžete *zdramatizovat* — např. ho dŕtem předčítají učitelé NŠ (třeba plus farář či další presbyteři nebo někdo z rodičů). Potřebujete obsadit role: Vypravěč, Matouš, Marek, Lukáš, Jan, Tatínek, Maminka, Sestra. Např. farář je Vypravěč, učitelé NŠ jako tradenti pro děti — Evangelisté, presbyteři (nebo zástupci rodičů) Tatínek a Maminka, konfirmandka z posledního ročníku Sestra. Celé shromáždění si tak může uvědomit a spoluprožít, že jako sbor máme dohromady odpovědnost za předávání poselství evangelia.

Zvlášť? pokud první hodinu nemáte jako bohoslužby, bude se jako okénko do bohoslužeb hodit plakát, na kterém jsou některé Ježíšovy výroky ([ke stažení zde](#)). Na plakátu stojí postava — m?že to být Marek — která zná některé Ježíšovy výroky a zveš?t o zmrtvýchvstání (prázdný hrob). M?že uvažovat nad tím, zda by to všechno lidé pochopili, když by neznali celý p?íb?h o Ježíši. Marek se rozhodne, že Ježíš?v p?íb?h zapíše. B?hem dalších ned?lí, když budete vypráv?t p?íb?hy, m?žete je s d?tmi do jednotlivých polí?ek dokreslovat. Pokud byste nap?. n?jaký p?íb?h museli vynechat, klidn? ho tam dokreslete také. Mozaika Ježíšova života se za?ne skládat.

Pokud budete s d?tmi vyráb?t svitky (viz další úloha), m?žete vždy n?jaké dít? pov??it, aby dnes malovalo do velkého společného plakátu nebo m?žete do plakátu vlepovat stejné obrázky jako d?ti do svých svitk?.

Bohoslužebný po?ad

?tení: [Žalm 78,1-8](#)

Text: [1. Janova 1,1-3](#) nebo 1 K 15,1-5

Text k zapamatování

Upravený text z 1 K 15,1 nn m?žete použít i jako rituál v dalších hodinách NŠ: „Evangelium, které jsme p?ijali, je základem, na n?mž stojíme. Skrze n? docházíme spásy — vždy? jsme p?ece neuv??ili nadarmo.“

Písn?

Vzdejte Pánu slávu, ?est — *Žalm 136* (EZ 136 [S menšími d?tmi možno zpívat st?ídav? — první p?li sloky „p?edzp?vák“ a d?ti nap?. za pomoci Orffových nástroj? refrén „Milost jeho p?edrahá...“. Vyberte z žalmu cca 6 slok v?etn? p?íb?hu vysvobození z Egypta.]);

Pane, dnešek je den chvály (EZ 442, Svítá 246); *Ježíši, Pane nejvyšší* (EZ 236); *B?h je m?j hrad* (EZ 451); *V tob? je radost* (SV 363, EZ 649); *Tvoje, Pane Kriste dobrota* (SV 346); *Všechny d?ti v celém sv?t?* (BTS 6)

Odkaz na píse?

[Vzdejte Pánu slávu, ?est, neb on dobrotivý jest](#)

[Pane, dnešek je den chvály](#)

[Ježíši, Pane nejvyšší, nad t? žádný lepší](#)

[B?h je m?j hrad a já smím brát](#)

[Srdce mé jásá, v tob? je spása](#)

[Tvoje, Pane Kriste, dobrota \(SV346\)](#)

[Všechny d?ti v celém sv?t? \(BTS6\)](#)

Katechetické cykly

[Dál p?ece nejdeme sami III \(S Markem + S Matoušem a Lukášem\)](#)